

Kaplanova 1931/1
148 00 Praha 11 – Chodov
T: 951 421 242
F: 951 421 241
ID DS: dkkdkdj
aopkcr@aopk.gov.cz
www.aopk.gov.cz

Krajský úřad kraje Vysočina
Odbor životního prostředí a zemědělství
Žižkova 57
587 33 Jihlava
ID DS: ksab3eu

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: 22012/SOPK/25

VYŘIZUJE: M. Třešňák

PRAHA 4. 12. 2025

Věc: Žádost o výjimku ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v rozsahu nezohledňující zákonnou exempci pro pracovníky orgánu ochrany přírody, oznámení o provádění výzkumu.

Vážený,

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále též jako „žadatel“ nebo „AOPK ČR“) tímto **p o d á v á** na krajský úřad příslušný podle § 75 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 77a odst. 5 písm. o) zák. č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále jen „ZOPK“) **ž á d o s t o výjimku ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů zařazených v kategorii silně a kriticky ohrožených¹ vyskytujících se** ve správním obvodu KÚ Kraje Vysočina vymezeném cit. zákonem **podle § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a) a písm. d) ve spojení s ust. § 73 odst. 2 ZOPK**; žadatel druhy specifikuje v příloze č. 1, přičemž u jednotlivých druhů uvádí konkrétní zákaz z ust. § 49 odst. 1 nebo ust. § 50 odst. 2 ZOPK, z něhož výjimku žádá (sloupec D přílohy č. 1).

Zdůvodnění žádosti

AOPK ČR svou žádost zdůvodňuje plněním povinností stanovené jí shora citovaným zákonem, tedy *prováděním potřebných inventarizačních přírodovědných průzkumů, monitoringu, dokumentací a šetření v ochraně přírody, ukládáním, zpracováváním, vyhodnocováním a poskytováním dat v ochraně přírody* podle § 78 odst. 8 ZOPK a zejména *sledováním stavu evropsky významných druhů* na území ČR ve smyslu ust. § 45f odst. 1 ZOPK a *povinností tzv. reportingu* k Evropské Komisi (viz pověřovací listina MŽP z 9. 9. 2019, č.j. MŽP/2019/620/1180 pro AOPK ČR, konkr. písm. p), viz příloha č. 2.

Tento monitoring a výzkum zvláště chráněných druhů rostlin včetně hub (viz def. ust. § 3 odst. 1 písm. c) ZOPK) a živočichů je prováděn jednak zaměstnanci státního úřadu AOPK ČR a dále jejími smluvními partnery, blíže viz níže. Jednotlivé metodiky, podle kterých je v rámci monitoringu postupováno, zveřejňuje AOPK ČR na stránkách https://portal23.nature.cz/nd/x_mod_sez_evd.php.

¹ Kategorii ohrožených zvláště chráněných druhů má žadatel ošetřen rozhodnutím KÚ KV, č.j. KUJI 38006/2016, OŽP 458/2016 ze dne 9.5.2016

Zvláštní druhová ochrana

Podle ust. § 49 odst. 1 ZOPK platí, že je zakázáno zvláště chráněné druhy rostlin mimo jiné *sbírat, trhat, vykopávat, držet či dopravovat*. Podle ust. § 50 odst. 2 ZOPK platí, že je zakázáno zvláště chráněné druhy živočichů mimo jiné *chytat, rušit, zraňovat nebo usmrcovat, není dovoleno sbírat či přemísťovat jejich vývojová stádía* a je též zakázáno je *držet a dopravovat*. Podle ust. § 48 odst. 4 ZOPK se ochrana vztahuje i na mrtvé jedince a jejich části těchto zvláště chráněných druhů.

Při výkonu monitorovacích prací dochází ke střetu s vybranými zákazy, které jsou vypočteny v předchozím odstavci, a to v rozsahu, na který se nevztahuje zákonná exempce ve smyslu ust. § 90 odst. 18 písm. c) ZOPK. Metodiky sledování stavu jsou koncipovány tak, aby neovlivnily dosažení či udržení příznivého stavu druhu z hlediska ochrany a aby do přirozeného vývoje živočichů bylo zasahováno jen v naprosto nezbytné míře. V některých případech zvláště chráněných druhů bezobratlých neexistuje pro samotné zjištění přítomnosti druhu jiné uspokojivé řešení, než je odchyt a sběr, ve výjimečných případech i usmrcení (a doprava) jedinců za účelem jejich determinace. Zároveň v rámci exponování neselektivních zemních a nárazových pastí pro monitoring bezobratlých může dojít k náhodnému odchytu a usmrcení jedince zvláště chráněného druhu. V případě využívání pastí a sítí u obratlovců, jsou využívány jen ty živolovné (např. sklopce u savců, bariérové nádoby u obojživelníků, sítě u netopýrů), ze kterých budou všichni živočichové po jejich determinaci vypuštěni zpět na místo odchytu. Při monitoringu nedochází běžně ke sběru rostlin, hub a mechorostů ani jejich částí, vyjma případů, kdy není možná determinace na místě (použití mikroskopu, speciálních pomůcek, revize odborníkem na skupinu atd.). Případné sběry jsou následně dovezeny na odborné pracoviště k determinaci formou další odborné expertizy, jejich zbylé části pak nejsou zničeny, nýbrž dále drženy ve sbírce.

Zákonná výjimka je požadována pro úspěšné plnění zákonné povinnosti a neexistuje jiné uspokojivé řešení, jak docílit stejného výsledku (sběru dat a jejich analýzy ohledně druhů). Z podstaty věci - výkonu monitoringu - povolovaná činnost neovlivní dosažení nebo udržení příznivého stavu druhů z hlediska ochrany, neboť zásah do základních ochranných podmínek druhů je vykonáván v naprosto nejnutnější míře; monitorovací práce jsou vykonávány v zájmu samotné ochrany volně žijících rostlin a živočichů (viz ust. § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a) ZOPK). Dokumentace a uchovávání dat o jejich výskytu slouží pro účely výzkumu a vzdělávání (sbírkové položky; ust. § 56 odst. 2 písm. d) ZOPK). Všechna získaná data o výskytu druhů jsou bezplatně zpřístupněna pro potřeby zdejšího krajského úřadu v Nálezové databázi ochrany přírody (NDOP), spravované AOPK ČR k dalšímu využití (blíže viz <https://portal.nature.cz>). Ostatně zdejší orgán ochrany přírody tento zdroj dat ke své činnosti aktivně využívá, od roku 2018 bylo například učiněno 21594 dotazů od 19 zaměstnanců krajského úřadu.

Žadatel vykonává monitoring v *zájmu ochrany přírody* ve smyslu zákonného kritéria pro povolení výjimky podle § 56 odst. 1 a odst. 2 písm. a) a písm. d) ZOPK, neboť seznání a následná analýza dat slouží orgánům ochrany přírody nejen pro plnění shora uvedené zákonné povinnosti, ale také například jako podklad pro zpracování koncepčních a plánovacích dokumentů v samotné ochraně přírody (plány péče, souhrny doporučených opatření), ev. slouží jako důvod pro vyhlášení území za chráněné podle ZOPK.

Natura 2000

Na některých místech jsou vykonávány monitorovací činnosti v evropsky významné lokalitě ve správním obvodu KÚ kraje Vysočina (Př: EVL U Borovné). Podle ust. § 45g ZOPK platí, že *povolení, souhlas, kladné stanovisko nebo výjimku ze zákazu podle tohoto zákona pro*

evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast může udělit orgán ochrany přírody pouze v případě, že bude vyloučeno závažné nebo nevratné poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů, k jejichž ochraně je evropsky významná lokalita nebo ptačí oblast určena, ani nedojde k soustavnému nebo dlouhodobému vyrušování druhů, k jejichž ochraně jsou tato území určena, pokud by takové vyrušování mohlo být významné z hlediska účelu tohoto zákona, nestanoví-li § 45i jinak. Žadatel svými přístupy v metodikách prokazuje, že monitoringem bude vždy vyloučeno jakékoliv poškození přírodních stanovišť a biotopů druhů. Např. letouni jsou sčítáni vizuálně a odchycem do sítí na nezbytně nutnou dobu (po změření a zapsání údajů jsou okamžitě vypuštěni) a do jejich biotopu není s ohledem na nejvyšší stupeň vědeckého poznání zasahováno v intenzitě, která by překračovala zákonné limity. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že ze zákonného hlediska jde o činnost, kterou lze žadateli povolit.

Monitoring letounů

V souvislosti s prováděním monitoringu letounů a souvisejícího výzkumu v jeskyních (viz příloha 3) **ž á d á** žadatel zdejší orgán ochrany přírody ve smyslu ust. § 10 odst. 3 ZOPK o **pověření**. Monitoring bude realizován zaměstnanci AOPK ČR nebo smluvními partnery (na smluvní partnery dopadá zákonná exempce podle § 90 odst. 19 písm. b) ZOPK.

Doba trvání, subjekty, výzkum

AOPK ČR žádá o povolení výjimky na dobu 5 let pro všechny zainteresované zaměstnance AOPK ČR, řádově jde o cca 10-20 osob ročně, které se ve správním obvodu podle ZOPK KÚ Vysočina budou pohybovat a provádět monitorovací práce.

Vzhledem ke skutečnosti, že AOPK ČR je správním úřadem a také orgánem ochrany přírody (arg. ust. § 75 odst. 1 písm. d) a ust. § 75 odst. 2 ZOPK) a současně správcem NDOP, je už ze samotné povahy subjektu - žadatele zaručeno, že pro výkon monitoringu má kvalifikační předpoklady ve smyslu ust. § 73 odst. 2 a odst. 3 ZOPK [Vomáčka, Knotek, Konečná, Hanák, Dienstbier, Průchová, Zákon o ochraně přírody a krajiny, 1. vydání, 2017, s. 545 – 546].

AOPK ČR současně **o z n a m u j e** krajskému úřadu ve smyslu ust. § 73 odst. 3 ZOPK provádění výzkumu ve všech zvláště chráněných územích, ve kterých vykonává zdejší krajský úřad státní správu v ochraně přírody ve svém správním obvodu. Tímto výzkumem jsou míněny soustavné a kontinuální monitorovací práce bez časového omezení za účelem zjištění výskytu a dokumentace zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů v rozsahu, jak je popsáno výše. Tyto práce zajišťují jak zaměstnanci AOPK ČR, tak jejich smluvní partneři.

V případě, že bude zdejší orgán ochrany přírody požadovat doplnění nebo vysvětlení k této žádosti týkající se druhů rostlin nebo živočichů a metodik, obraťte se na Mgr. et Mgr. Karla Chobota, Ph.D., ředitele odboru monitoringu biodiverzity, email: karel.chobot@aopk.gov.cz.

Děkuji za součinnost.

S pozdravem,

Ing. Pavel Pešout

ŘEDITEL SEKCE OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY

Přílohy:

Příloha č. 1 - Souhrnná tabulka zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů – KO a SO

Příloha č. 2 - Pověřovací listina

Příloha č. 3 - Seznam jeskynních jevů